

5 ДАПАМАГАЛА ВЫЖЫВАЦЬ РАЗУМЕННЕ СВАЁЙ РАЦЫ!

Мікалай Дзядок
з'езджае за мяжу
і прызнаецца,
што пакуль не
гатовы прабачыць
былым папличнікам,
якія далі на яго
паказанні

11 ЯК ЖАБА КІНУЛА СВІННЮ

Міжнародная
феміністычная
супольнасць
апалчылася на
жабку Керміта за тое,
што ён здрадзіў
старой сяброўцы
Міс Пігі

12 УКРАЇНА: ПАЧАТАК КОНТРРЭВАЛЮЦЫЙ?

Наш журналіст Зміцер Галко
зараз асеў у «сектары «М» —
у Марыупалі. Ён адзначае:
выглядае на тое, што
ўлады Украіны пайшлі на
замарожванне канфлікту

14 ПАМІЖ ДВУХ АГНЁЎ: АДСТУПІЦЬ, АЛЕ НЕ ЗДАЦЦА

У жніўні 1939-га ў Польшчы
разумелі, што даўдзецца
ваяваць з нацысцкай
Германіяй. Аднак ніхто
ўпэўнена не мог сказаць,
як сябе будзе паводзіць
Савецкі Саюз

Нас не нахіляць?

Крэмль агучыў цікавыя ініцыятывы, якія найпрост тычацца Беларусі

Сяргей
ПУЛЬША

Першая ініцыятыва — гэта даўно абяцанае Рыгоравічам стварэнне ваенна-паветранай базы Расіі ў Беларусі. Урад Расіі вырашыў перадаць на подпіс Пуціну пагадненне з Мінскам аб расійскай авіяцыйнай базе на беларускай тэрыторыі.

Як адзначаецца на сайце расійскага ўрада, «палажэнні пагаднення доўгатэрмінова замацоўваюць расійскую ваенную прысутнасць у рэгіёне і будуць садзейнічаць умацаванню яго бяспекі».

Гэтая ініцыятыва Крэмля вельмі балюча б'е па іміджу Аляксандра Рыгоравіча перад выбарамі. Найперш, яна разбурае ягоны імідж «міратворцы». Лукашэнка нават у інтэрв'ю недзяржаўным СМІ падкрэсліваў: хоць у нас і ёсць на тэрыторыі расійскія аб'екты, але яны «мірныя»: радыёлакацыйныя станцыі ў Ганцавічах і Вілейцы. Нават пра з'яно расійскіх знішчальнікаў у Баранавічах ён казаў, што, «можа, тыя ўжо і зляцелі».

Калі ў Беларусі будзе створана паўнаважная вайсковая расійская база, не выключана, што ў такім разе ўсе «мінскія дамоўленасці» будуць абмяркоўвацца ў іншым месцы.

Ёсць і другі бок гэтага медалю. Тэму расійскай ваеннай прысутнасці ў краіне актыўна педалью апазіцыя. Да таго ж, паводле чэрвеньскага апытання Незалежнага ін-

стытута сацыяльна-эканамічных і палітычных даследаванняў (НІСЭПД, Літва), 45% беларусаў адмоўна паставіліся да ідэі размясціць у краіне расійскую авіябазу.

Педальваннем пытання пра базу акурат напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў Масква падклала калі не свінню, дык падсвінка Аляксандру Рыгоравічу. Адмовіцца ад свайго скрайне непачулярнага абяцання ён не можа. І гэта дае маленькі, але бяспройгрышны козыр ягоным апанентам. Маўляў, сённяшні кіраўнік дзяржавы ставіць у небяспеку наш «мір і стабільнасць», абяцаючы Расіі стварэнне вайсковых базаў, а вось мы — супраць. І гэта мы за мірную і незалежную Беларусь, а не ён.

Другую свінку малодшаму брату падклаў непасрэдна Пуцін. Ён унёс на разгляд у Дзярждуму законапраект, які прадугледжвае адмову ад долара і еўра ў разліках паміж краінамі СНД.

Згодна з паведамленнем на сайце кіраўніка Расіі, у межах «Пагаднення аб супрацоўніцтве ў галіне арганізацыі інтэграванага валютнага рынку дзяржаў — удзельніц СНД» будзе створаны механізм, які дазволіць адмовіцца ад долара і еўра ў якасці прамежкавай валюты ў разліках.

Пагадненнем прадугледжваецца найпроставы допуск банкаў-рэзідэнтаў бакоў на ўнутраныя валютныя рынкі адзін аднаго для правядзення міжбанкаўскіх канверсійных аперацый на ўмовах не менш спрыяльных, чым тыя, якія прадастаўлены нацыянальным камерцыйным банкам.

У што гэта можа выліцца? Найперш, пакладзе канец беларускаму экспарту, 50% якога прыпадае на Расію. Калі зараз мы яшчэ можам выцыганіць з расійскіх кампаній цвёрдую валюту ў якасці аплаты за нашыя тавары, то потым мы цалкам будзем пастаўлены ў залежнасць ад нестабіль-

нага расійскага рубля. І цяпер ступень гэтай залежнасці недаацэньваць не прыходзіцца — амаль усе нашы апошнія дэвальвацыі здарыліся пасля падзення расійскай валюты. А ўжо калі мы ва ўзаемаразліках поўнасцю прыойдем на суседнюю валюту — увогуле будуць кранты.

Цікавая і ідэя пра «найпроставы допуск банкаў-рэзідэнтаў бакоў на ўнутраныя валютныя рынкі адзін аднаго». Гэта значыць, у сінявокую прыйдуць расійскія дзяржаўныя банкі. Якія, канешне, не змогуць не скарыстацца момантам пакупцы «нашай» валюты. Няцяжка прадказаць, што

тады здарыцца з нашым валютным рынкам.

Ёсць яшчэ шэраг іншых, больш дробных нюансаў у такой сітуацыі, але адмыслоўцы сыходзяцца на адным: праз такія разлікі эмісійны цэнтр у Маскве будзе дэ-факта кантраляваць слабыя эканомікі краінаў СНД. Эканаміст Барыс Жаліба нават лічыць, што ў выніку праз расійскі рубель мы можам страціць суверэннасць.

Такім чынам, Масква двойчы падрывае перадвыбарчы слоган Аляксандра Рыгоравіча «За будучыню незалежнай Беларусі». Якая можа быць незалежнасць, калі ў краіне — чужыя войскі, чужыя банкі і чужыя грошы?

Але чаму Пуцін зрабіў гэта зараз, напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў?

Па меркаванні палітолага Валера Карбалевіча, гэта зроблена таму, што менавіта ў электаральны час кіраўнік Беларусі апынуўся асабліва ўразлівым. «Заявы Крэмля разлічаныя і трапілі ў болевую кропку. Невыпадкава беларускі бок у адказ на гэтыя ініцыятывы маўчыць. Бо яны разбураюць перадвыбарчую праграму Лукашэнка пра мір, стабільнасць і незалежнасць Беларусі», — зазначае эксперт.

Масква давіць на Лукашэнка, пераследуючы дзве мэты, лічыць палітолаг. Першая — усё ж дамагчыся падпісання пагаднення пра вайсковую базу. І другая — не дапусціць, каб «нармалізацыя адносінаў з Захадам» у Беларусі зайшла вельмі далёка.

Што атрымаецца са спробы Крэмля «нахіліць» Лукашэнка — пытанне адкрытае.

Гід у Грэцыі: «Мару зрабіць групавую экскурсію па-беларуску!»

Валярына КУСТАВА

Як крызіс адабецца на беларускіх турыстах, што нязменна кіруюць у Грэцыю, каб убачыць антычныя Афіны і выспу багоў Родас, адпачыць на цудоўных пляжах і палепшыць шчытападобныя залозы на танных морапрадуктах? Каб пагутарыць пра славу тасці і рызык знаходжання ў сучаснай Эладзе, мы сустрэліся з беларускім экскурсаводам у Грэцыі Змітром Паграбенкам.

— У чым спецыфіка вашай экскурсійнай дзейнасці?

— Я праводжу туры рэлігійнай тэматыкі ў асноўным на Родасе і выспах Дадэканэса: Сімі, Патмос і г.д. Асноўная экскурсія на Родасе: «Праваслаўны Родас». Ёсць таксама першы тур па цэрквах сярэднявечнага горада «Хрысціянскі Родас — скрыжаванне цывілізацый». Ёсць — па выспе Сімі: «Сто Манастыроў Сімі». Ну і, зразумела, «Патмос — выспа Апакаліпсіса»!

— Чаму прыехалі менавіта на Родас?

— Прыехаў на Родас з мацерыка па запрашэнні найбуйнейшага тады тур-аператара Родаса спецыяльна, каб стварыць першы тэматычны рэлігійны тур на выспе для рускамоўных турыстаў.

— Чаму вырашылі застацца?

— Спадабалася! Я папросту закахаўся ў Дадэканэс!

— Як часта прыязджаеце ў Беларусь і з якой нагоды?

— Разы два на год. Наведаць родных і сяброў. На Плошчу ў часе выбараў прыязджаў...

— Ці шмат беларусаў ведаеце на Родасе? У Грэцыі? Ці ёсць нейкая іх супольнасць?

— На Родасе ёсць колькі дзяўчын, якія тут выйшлі замуж, але свядомых беларусаў на ўсю Грэцыю асабіста ведаю ўсяго некалькі чалавек. Адзін з іх, дарэчы, таксама выпускнік Жыровіцкай семінарыі, у Салоніках навучаецца, як і я калісьці!

— На якіх мовах праводзіце свае экскурсіі?

— Пакуль толькі на рускай, але спадзяюся, што прыйдзе час, калі будзе каму па-беларуску апавядаць! Калі б быў попыт — я б з радасцю вёў і па-беларуску.

— Калі летась мяне абрабавалі на Родасе ў аэрапорце, і я засталася без грошай і дакументаў, вы мяне не ведалі на той момант, але па адным тэлефанаванні прыехалі з іншай часткі Родаса і адвезлі ды ўладкавалі ў манастыр, дзе я змагла перабыць патрэбны час, дзе далі ежу і грошы. Што вамі кіравала?

— А як інакш: калі чалавек просіць дапамогі і маеш магчымасць дапамагчы хоць чымсьці — як і навошта адмаўляцца?! Ну і тым больш — дапамагчы землякам! Тым больш сімпатычнай дзяўчыне!

— Ці характэрна салідарнасць беларусам, якіх ведаеш па-за Беларусь, тут, у Грэцыі?

— Беларускамоўным (!) беларусам у замежжы — характэрна.

Што да іншых — залежыць ад канкрэтнага чалавека.

— Чым вашы экскурсіі адрозніваюцца ад тых, што прапануюць іншыя агенцыі?

— Значна аптымізаванай праграмай і якасцю падачы матэрыялу, дзякуючы шматгадоваму вопыту на Родасе. Я не аматар сябе хваліць, але праўда ў тым, што канкурэнтаў мне ў гэтым экскурсійным кірунку няма. Акрамя таго, што іншыя экскурсаводы, якія цяпер вядуць гэтую праграму, вучыліся ў мяне, ці ў тых, хто вучыўся ў мяне! (Усміхаецца.) І большасць проста паўтараюць тое, што калісьці чулі ад мяне, — нават з маімі старымі памылкамі.

— Ці плануеце вярнуцца ў Беларусь?

— Пакуль што канкрэтных планаў на гэты конт у мяне няма.

— Ці адчувальны крызіс у Грэцыі для яе жыхароў — вас і вашых сяброў ды калегаў?

— У нас на выспах, дзякуючы развітаму турызму, крызіс асабліва не адчуваецца.

— Які, на вашу думку, у дадзенай сітуацыі крызісу найлепшы шлях для Грэцыі?

— Апошнія падзеі з незразумелым рэфэрэндумам і яго наступствамі шмат каго прымусілі задумацца, а кагосьці — расчаравалі. Я асабіста тут думаю трохі шырэй. На мой погляд, цяпер

”

Замаўляючы менавіта ў мяне — беларусы эканомяць грошы без эканоміі на якасці. Беларускамоўным — абяцаю зніжкі

надыходзіць час, калі нарматыўная т. зв. «прадстаўнічая» дэмакратыя губляе свой сэнс. З існуючымі тэхналогіямі мы можам перайсці да першапачатковай, якая была яшчэ ў старажытнай Грэцыі ў тых ці іншых формах, «наўпростай» дэмакратыі, калі кожны грамадзянін сам сваім голасам непасрэдна вырашае лёс сваёй дзяржавы. Нешта падобнае да таго паспрабавалі зрабіць у Ісландыі пасля іх крызісу, калі грамадзяне самі, праз інтэрнэт, стваралі сваю Канстытуцыю. Грэцыя — радзіма дэмакратыі, і я думаю, што яе грамадзянам прыйшоў час пра гэта прыгадаць.

— Ці сапраўды цяпер сюды ехаць небяспечна? Што вы раіце турыстам?

Даведка:

Зміцер Паграбенка. Скончыў Ліцэй БДУ (ПМ і інфарматыка), пасля — Мінскую духоўную семінарыю, у 1999 годзе атрымаў стыпендыю ад МЗС Грэцыі на паслядыпломнае навучанне ва Універсітэце імя Арыстоцеля ў Салоніках на факультэце тэалогіі, аспірантуру якога скончыў па спецыяльнасці «Этыка і сацыялогія рэлігіі». Працаваў у вядучых турыстычных кампаніях Грэцыі з 2000-га, на Родасе — з 2009 года.

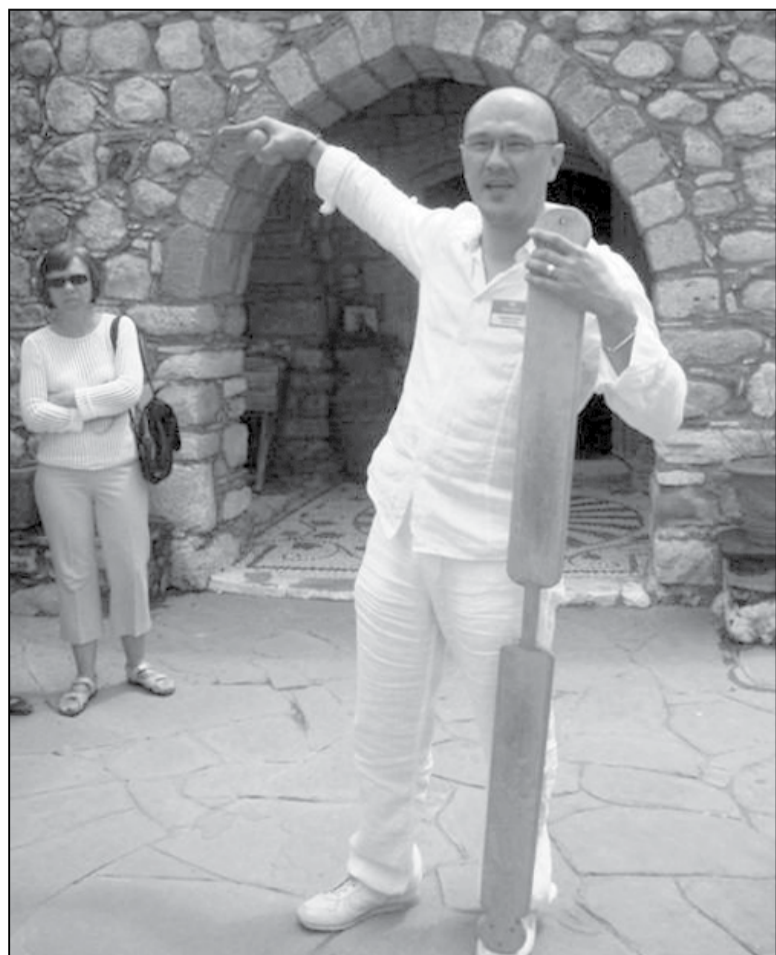
— Звесткі пра небяспечнасць паездак у Грэцыю значна перабольшаны! Усё (банкі, крамы, гатэлі, пляжы, турфірмы і г.д.) працуе ў штатным рэжыме. Дарэчы, у жніўні ў нас на Родасе амаль што няма вольных месцаў у гатэлях, а арэндаваць машыну можна толькі на наступны тыдзень. Так што, як бачыце, няшмат хто верыць у небяспечнасць адпачынку ў Грэцыі. З парадаў толькі адна: пакінуць усе свае праблемы — і ехаць да нас адпачываць!

— Як вас знайсці беларускім турыстам, што хочуць пачуць тваю экскурсію? Ці ведзяце індывідуальныя ці толькі групавыя экскурсіі? У чым спецыфіка, адметнасць і выгаднасць, калі замаўляць экскурсію менавіта ў вас?

— Знайсці мяне прасцей за ўсё ў фэйсбуку. Зразумела, вяду і групавыя, і індывідуальныя. Мару правесці групавую экскурсію на Родасе па-беларуску! Замаўляючы менавіта ў мяне — беларусы эканомяць грошы без эканоміі на якасці. Беларускамоўным — абяцаю зніжкі.

— У які час найлепей ехаць на Родас? Калі пачынаецца і заканчваецца сезон? Дзе лепей сляціцца? Што варта пабачыць?

— Сезон на Родасе — самы доўгі ў Грэцыі: ад ранняга красавіка да канца кастрычніка (а многія мясцовыя жыхары гэтым часам звычайна толькі пачынаюць купальны сезон!). Самым лепшым перыядам для адпачынку на Родасе з'яўляецца ўвесь сезон цалкам, бо нават у самыя спякотныя — ліпень ды жнівень — дзякуючы пастаянным вятрам, спёка ўспрымаецца нармальна, асабліва на ўзбярэжжы. А вот наконт таго, што пабачыць, — гэта можа быць тэмай яшчэ аднаго інтэрв'ю, бо нягледзячы на невялікія памеры вострава, паглядзець тут сапраўды ёсць што! Зразумела, асноўнымі атракцыямі ёсць сярэднявечны горад-фартэцыя Родас ды старажытны Ліндас. Ну і, канешне ж, месца прыгодаў нашай знакамітай паэткі і журналісткі — манастыр Цамбіка... Месца, дзе на Родасе Жыве Беларусь!

Як жаба кінула свінню

Міжнародная феміністычная супольнасць апалчылася на жабку Керміта — персанажа слаўтага «Muppet Show» — за тое, што ён здрадзіў старой сяброўцы Міс Пігі.

На першы погляд, справа вартая таго, каб выклікаць санітараў з Навінак. Што жудаснага ў тым, што стваральнікі лялечнага тэлевізійнага шоў прыдумалі галоўнаму персанажу новую сяброўку, якая ў дадатак выглядае маладзей за папярэднюю? Аднак так могуць казаць людзі, адарваныя ад заходняй культурнай традыцыі. Каб зразумець гэты культуралагічны феномен, трэба нагадаць, што такое «Muppet Show» і якое яго месца ў гісторыі.

«Muppet Show» — гэта не проста музычная лялечная праграма, якая выходзіла з 1976 па 1981 год і зараз вяртаецца ў эфір на амерыканскім канале ABC. У праграме, якая паказвае ўнутранае жыццё музычнага тэатра, у свой час удзельнічалі легенды амерыканскай і еўрапейскай культуры, сярод якіх Шарль Азнавур, Сільвестр Сталонэ, Піцэр Усцінаў, Твігі, Стыў Марцін, Рудольф Нурыеў, Элтан Джон і іншыя. Індыкатар статусу праграмы — безліч узнагарод, якія яна паспела сабраць за сваё існаванне (сярод іх прэміі Брытанскай тэлевізійнай акадэміі і прэміі Emmy). Акрамя таго, на базе ідэі «Muppet Show» было знята шэсць асобных фільмаў і шмат тэлефільмаў. Некаторыя героі ператварыліся ў вядучых сваіх асабістых шоў, аўтараў кніг і г.д.

Важны чынік поспеху праграмы, якую, дарэчы, прыдумаў легендарны лялечнік Джым Хэнсан (Jim Henson), — вельмі добра распрацаваныя і прапісаныя вобразы лялек-актараў тэатру. У іх мы можам без цяжкасці пазнаць людскія тыпы. Палітру ўдзельнікаў шоў нельга ўявіць і без Міс Пігі. Міс Пігі — гэта гламурная свінка з непрад-

казальным характарам, якая прэтэндуе на званне вядучай актрысы тэатра. На працягу ўсяго цыкла Пігі з пераменным поспехам спрабуе дамагчыся ўзаемнасці ад галоўнай любові ўсяго яе жыцця, кіраўніка тэатра жабкі Керміта.

Вобраз эксцэнтрычнай свінкі настолькі прыйшоўся даспадобы глядачам, што пасля заканчэння шоў Пігі чакаў беспрэцэдэнтны поспех. Пігі паспела стаць вядучай дзвюх праграмаў на тэлебачанні. Акрамя таго ад яе імя быў запісаны музычны альбом і выдадзена кніга — «Уводзіны ў жыццё ад Міс Пігі» (Miss Piggy's Guide to Life), якая стала бестселерам.

«Людзі мяняюцца... свінні і жабы таксама, мы былі разам вельмі доўга», — сказаў Керміт на прэс-канферэнцыі

Ружовая пыса Пігі з'яўлялася на вокладках шматлікіх часопісаў, у тым ліку такіх вядомых, як «Cosmopolitan», «Time», «Bazaar», «People», «Life» і г.д. У 1996 годзе часопіс «TV Guide» паставіў Міс Пігі на 23-е месца ў спісе 50 найвялікшых зорак тэлебачання ўсіх часоў.

Аднак аўтарам новай версіі «Muppet Show» свіння чамусьці не спадабалася. Хаця, хутчэй за ўсё, яны вырашылі ахвяраваць сяброўкай Керміта, каб прыцягнуць да шоў дадатковы інтарэс. Так ці інакш, перад выходам новага варыянту шоў на акаўнце ў Twitter, што афіцыйна належыць Керміту, з'явілася інфармацыя, што з-за новага рамана ён вырашыў разлучыцца з Міс Пігі. «Людзі мяняюцца... свінні і жабы таксама, мы былі разам вельмі доўга, і гэта вельмі асабістае», — сказаў Керміт на прэс-канферэнцыі 4 жніўня. Такім чынам Керміт канчаткова заявіў пра сыход ад Пігі.

Прэса і публіка дастаткова жыва рэагавалі на навіны пра інтымнае жыццё Керміта. Можна смяяцца, аднак шмат хто ўспрыняў навіну пра разрыў Керміта і Пігі як асабістую драму. Былі нават петыцыі да студыі аднавіць адносіны куміраў. У сваю чаргу, культуролагі тлумачылі такія незвычайныя ўчынкі тым, што рамана Керміта і Пігі быў самы доўгім раманам паміж поп-зоркамі.

Але сапраўдны выбух у медыя адбыўся пасля з'яўлення яго новай сяброўкі на экране. Яе завуць Дэніз. Дэніз выглядае больш маладой і падцягнутай. Яна таксама лепш арыентуецца ў цяперашняй моладзевай модзе, актыўна прысутнічае ў розных сацыяльных сетках.

Аднак такі характар не спадабаўся феміністам. Іх ацэнкі выбару Керміта абсалютна адмоўныя. Па-першае, ім не падабаецца ўжо тое, што жабка падпарадкавалася стэрэатыпам жаночага характава, якое навязвае ўстаноўку, што прыгажосць — гэта абавязкова бландзінка з вытанчанай фігурай.

«Мы не для таго ўвесь час змагаліся за тое, каб жанчына не выглядала як лялька Барбі, каб нам падсунулі Дэніз», — абуралася феміністка.

Другі момант незадаволення тычыцца ўзросту Дэніз, якая выглядае значна маладзей за Керміта. Гэта, на думку некаторых, ужо падобна на вычварэнства. Тут некаторыя бачаць нейкую латэнтную рэкламу прастытуцыі.

Паралельна на феміністычных сайтах быў праведзены больш глыбокі аналіз сутнасці характару Міс Пігі, каб у выніку зрабіць выснову — яна і ёсць ікона фемінізму. Сапраўды, калі прыглядзецца, дык перад намі самастойная жанчына, якая сама за кошт цяжкай працы зрабіла кар'еру без усякай вонкавай пратэкцыі. Як тут не згадаць, што не так даўно наша геранія паспела таксама выдаць кнігу, якая называецца «Я свіння-феміністка».

Чым закончыцца незвычайная вайна прагрэсіўнай грамадскасці за вяртанне Міс Пігі на падмосткі «Muppet Show» і ў абдымкі Керміта, можна толькі здагадавацца. Аднак з улікам колькасці аматараў Пігі ў свеце і шуму ў прэсе ўсё ідзе да таго, што сцэнарыстам даўдзецца прыдумляць сцэны аднаўлення рамана былых каханкаў. Праўда, некаторыя феміністкі заклікаюць Міс Пігі не вяртацца да жабкі. «Ты проста лепшая за яго», — пішуць яны ў сваіх пастах.

ЯНЫ ПРА НАС. ЗАМЕЖНАЯ ПРЭСА ПРА БЕЛАРУСЬ

На пазіцыі Лукашэнкі могуць паўплываць знешнія гульцы. Нечакана Масква арганізавала ціск на Лукашэнку, які пачаў падлашчвацца да Захаду, з мэтай размясціць у Бабруйску авіябазу РФ. Да выбараў гэтае пытанне магло б пачакаць. Але цяпер Крэмль лабіруе гэту тэму, што бударажыць беларусаў. Многія лічаць, што калі Лукашэнка пусціць базу, то пра незалежнасць краіны можна будзе забыцца. Ёсць нават асцярогі, што там, без ведама афіцыйнага Мінска, расіяне могуць размясціць ядзерныя ракеты. І тут два варыянты: можа адбыцца як кансалідацыя грамадства вакол Лукашэнкі, так і яго адрыванне як лідара, які здаў інтарэсы Беларусі.

«Сёння» (Украіна)

Усе краіны і іх грамадзяне павінны задацца пытаннем: якую дзяржаву і якую будучыню яны хочуць бачыць для сваіх дзяцей. Нават саюзнікі Расіі сёння час ад часу вымушаны адзначаць, што дзяржаўны інтарэсы іх краіны важней, чым доказ вечнай адданасці

Расіі, якая асабліва і не цэніцца. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, напрыклад, некалькі тыдняў таму зноў разгаварыўся, адзначыўшы, што «сапраўдны твар Расіі — прагны і абсалютна не саюзнікі». Дарэчы, нядаўна Лукашэнка «з гуманых меркаванняў» абвясціў амністыю і вызваліў з турмы шэсць апазіцыйных дзеячаў, у тым ліку і свайго канкурэнта на прэзідэнцкіх выбарах 2010 года Мікалая Статкевіча. Пасля гэтага кроку Запад ужо кажа пра паляпшэнне адносін з Беларуссю.

«Аравот» (Арменія)

На гэты раз перамога Лукашэнкі, нават калі яе і падфарбаваць, хутчэй за ўсё, будзе больш ці менш рэальнай. А чаго яшчэ чакаць, калі 54% беларусаў упэўнены, што краіна рухаецца ў правільным кірунку, а на паляпшэнне жыцця пасля змены ўлады спадзяецца толькі чвэрць насельніцтва. Акрамя таго, беларускія грамадзяне на фоне цяперашняга канфлікту ва Украіне больш за ўсё цэняць стабільнасць, у пазітыўным

ключы трактуюць залежнасць ад Расіі і не жадаюць нічога падобнага на Майдан. Вялікіх надзей не трэба звязваць і з моладдзю: хоць ва ўзроставай катэгорыі 18–29 гадоў апазіцыя папулярней за цяперашнюю ўладу. Падзеі ва Украіне выклікалі не незадаволенасць уладамі і жаданне пратэставаць, а, хутчэй, пасіўнасць і заклапочанасць грамадзян асабістымі справамі.

«Delfi» (Літва)

Эксперты бачаць у цяперашнім візіце ў Кітай і падпісанні пампезнай дырэктывы аб супрацоўніцтве з Пекінам больш палітыкі і перадвыбарчага піяру Аляксандра Лукашэнкі, чым рэальных эканамічных перспектыв, — выбары прэзідэнта Беларусі прызначаны на 11 кастрычніка. Лукашэнка, якому хоць і паабяцалі адкрыць «акно ў Еўропу», але пакуль не выканалі, быў рады з'явіцца на публіцы сярод сваіх калегаў з іншых, у тым ліку і некаторых еўрапейскіх, краін.

«Независимая газета» (Расія)

Калі паглядзець хроніку апошніх двух гадоў, то мы бачым працэсы нармальнага адносінаў Беларусі і Захаду, працэс глыбокай інтэграцыі Беларусі ў кітайскі праект Эканамічнага поясу Новага шаўковага шляху, незалежную пазіцыю Мінска па ўкраінскім крызісе. Усё гэта з'яўляецца натуральным адказам Беларусі на эканамічны калапс у Расіі і неабходнасць шукаць новыя рынкі і новых партнёраў для забеспячэння далейшага развіцця эканомікі. Аднак у расійскіх СМІ і ў свядомасці расійскіх элітных груп усё гэта выглядае і ўяўляецца як «паварот на Запад» і «здрада саюзніка». Дэстабілізацыя Беларусі, змена рэжыму ў Мінску як адказ на «сыход Беларусі на Запад» з'яўляюцца цалкам легітымнымі крокамі ў тэрмінах рыторыкі ваеннага часу, якая навязваецца грамадскай думцы ў Расіі... У Мінску сітуацыю разумеюць і актыўна рыхтуюцца да процідзеяння любым, без якіх-небудзь выключэнняў, сцэнарам дэстабілізацыі сітуацыі ў Беларусі.

politica-ua.com (Украіна)

«Камяніца–2015»: пад знакам беларускай вышыванкі

Анатоль МЯЛЬГУЙ

У гэтым годзе Міжнародны фолк-фэстываль «Камяніца» праводзіцца ў сёмы раз. Бадай, такога пастаянства не мае ні адзін open air, які адбываецца ў краіне.

Дзве сцэнічныя пляцоўкі, што месціліся на маляўнічых ландшафтах Беларускага дзяржаўнага музея народнай архітэктуры і побыту ў Строчыцах, былі вельмі карыснымі як для выканаўцаў фальклору (ім была адведзена малая сцэна), так і для тых музыкантаў, якім з-за іх электроннага гучання патрабуецца значная тэхнічная падтрымка і вялікая пляцоўка.

Перад тым, як распачалася праграма «Камяніцы–2015», на галоўную сцэну былі запрошаны прадстаўнікі Міністэрства культуры, Беларускага дзяржаўнага музея народнай архітэктуры і побыту, генеральнага партнёра фэсту — ААТ Банк БелВЭБ, якія дапамагалі ў арганізацыі «Камяніцы–2015». А ганаровы госьць, старшыня Саюза кампазітараў Рэспублікі Беларусь Ігар Лучанок выказаў словы ўдзячнасці арганізатарам за тое, што такі фэстываль дазваляе моладзі больш глыбока адчуць шматвяковыя карані нашай фальклорнай спадчыны.

У пацверджанне слоў Ігара Міхайлавіча на фальклорную сцэну выходзілі маладыя выканаўцы, якія нагадалі пра прыгажосць старажытных спеваў і глыбокую філасафічнасць думак нашых продкаў. Гонар адкрыць малую сцэну выпаў дзіцячым калектывам «Folk-Rada» і «Мілавіца», якія парадавалі фальклорнымі пярынамі — народнымі спевамі «Да ў зялёнай дуброве», вясельнай «Едуць мазуры». А вось самабытны палескі фальклор годна прадставіў гурт «Мярэжа», як выканаў шэраг бытавых і лірычных спеваў, песень каляндарна-абрадавага цыкла — «Ой, сонейка мае жаркае», «Жаль, жаль жа мне на казака». У працяг гэтым выканаўцам, на сцэну быў запрошаны фальклорны гурт беларускіх спеваў «Горынь», які выканаў праграму песень, многія з якіх былі сабраныя ўдзельнікамі калектыву падчас экспедыцый.

Гурт «Варган» прыехаў на фэст у Строчыцы з Полацка. Адразу было заўважна, што яго ўдзельнікі імкнуцца да аднаўлення аўтэнтчнасці ў спевах і ў іх інструментальных апрацоўках, такіх, як «Покуць, мая покуць», «Непраўдзівая», «Галубка на вішні» ды іншых.

Галоўную сцэну адкрываў ветэран «Камяніцы» гурт «Altanka», які разам са сваёй салісткай Дар'яй Лаўрэнцэвай нагадаў пра шырокае выкарыстанне струнных інструментаў: домры, бас-домры, мандаліны, гітары. У выкананні музыкаў

прагучалі ўжо знаёмыя слухачам творы паводле беларускага фальклору «Кура-рабушка», «Як на рэчцы», «Лыжка-талерка»...

Своеасаблівым адкрыццём малой фальклорнай сцэны стала выступленне «Этна-суполкі» (кіраўнік Т. Талкунова) Студэнцкага этнаграфічнага таварыства. Калектыву дасягнуў значных творчых вынікаў, сведчанне таму — яго выхад на фолк-сцэну двойчы. Пад акампанемент дуды Вячаслава Касуліна (гурт «Кашлаты Вох») студэнты БДУ-Ка выканалі шмат народных мелодый, якія яны запісалі падчас этнаграфічных вандровак.

Трэба адзначыць, што на тэрыторыі музея была створана яшчэ адна канцэртная пляцоўка, якая мела вялікі поспех у наведвальнікаў. Маю на ўвазе дзіцячую містэрыю «Сповідзь пад стрэхамі», якую тройчы за фэстывальны дзень выканаў лідар этна-гурта «Троіца» Іван Кірчук. Канцэрт адбываўся пад страхой унікальнага помніка беларускага драўлянага дойлідства — уніяцкай царквы XVIII ст. з вёскі Логнавічы Клецкага раёна.

Перад пачаткам містэрыі Іван Іванавіч распавёў пра гісторыю запісу ўсяго музычнага матэрыялу «Сповідзі пад стрэхамі». Таксама пра тое, што песні для гэтай містэрыі ўзяты з выдадзенага ў Галандыі дыска «Спадчына загунуўшых вёсак».

Каляндарна-абрадавая дзея ў выкананні Івана Кірчука яшчэ раз паказала, па словах выканаўцы, глыбіню і мудрасць нашых продкаў, якія пакінулі нам такую самабытную спадчыну. Ну, а сам Іван Кірчук у каторы раз здзівіў слухачоў сваім універсальным майстэрствам фальклорнага выканаўцы, актара, якасцямі шчырага і тактоўнага чалавека.

Не згасе слухачкая любоў да творчасці лідара айчынай медыевальнай сцэны, гурта «Стары Ольса». Іх сэт паказаў, што ўсе іх кампазіцыі хутка становяцца хітамі. Так стала з кампазіцыямі «Літвін», «А дзе ж тыя ваяры», «Пекна ёсць кола рыцэрска», «Клецкая бітва» і іншымі творами. Добрай традыцыяй сталі сюрпрызы ад «Старога Ольсы». Гэтым разам музыканты парадавалі апрацоўкай у фолк-стылістыцы песні гурта «Beatles» Obladi Oblada, якая была ўспрынята слухачамі з асаблівым энтузіязмам і апладысмантамі.

Яшчэ адзін ветэран «Камяніцы», фолк-гурт «Vugaj» прадставіў праграму на аснове трэцяга па ліку альбома «Раёк», які адзначаны многімі крытыкамі як найлепшы за мінулы год. Таму музыкам прыйшлося ў нейкім сэнсе абараняць высокую адзнаку музычнай грамадскай Беларусі. Але даказаць нічога не трэба было: высокі выканаўчы ўзровень, арыгінальнае гучанне на аснове спалучэння аўтэнтны і сучасных формаў этнічнай музыкі, джазавых інтэрпрэтацый і вакалу лідара калектыву Доўгушава зра-

білі сваю справу. Асабліваю прыхільнасць музыканты гурта «Vugaj» здабылі выкананнем сваіх вядомых кампазіцый: «Ой, ляцелі гусі», «За валамі», «Гаю, мой гаю»

Гамяльчане з фолк-праекта «Ягорава гара» пад кіраўніцтвам Архіпава ад фолк-аўтэнттыкі перайшлі да стварэння кампазіцый, якія спалучаюцца на аснове двух-трох народных песень. Для надання сучасных рысаў сваім апрацоўкам гомельскія выканаўцы шырока выкарыстоўваюць камп'ютарныя тэхналогіі. Так, адна з кампазіцый была створана на аснове народных мелодый «Я скакала, я плясала» і «Бувала, не бувала». Таксама, гамяльчане адзначыліся сваімі аўтарскімі прыпеўкамі, адна з якіх была прысвечана «Камяніцы».

Яшчэ адна фэстывальная традыцыя — вечаровы фолк-рок-канцэрт, гэтым разам міжнародны. Першыя госьці з Польшчы, гурт «Dzikie Jablka» адзначыўся на фэсце разнастайнымі ўдарнымі інструментамі, якія маюць нават афрыканскае паходжанне. Але такая ўжо канцэпцыя гэтага world-music гурта: важна данесці да слухачоў прыцягальнасць і спрадвечнасць «музыкі людовай». А вось, як толькі музыкі зайгралі найгрыш «Мазур», дык ногі самі пайшлі ў скокі. У выкананні «Dzikie Jablka» прагучалі і шчадроўкі, і рэкруцкія песні, падобныя да нашых, беларускіх напеваў. Хоць у фальклору кожнай краіны заўсёды ёсць свае адметнасці. Гэта падкрэслілі сваёй творчасцю польскія музыканты.

Было цікава пазнаёміцца і з творчасцю ўкраінскіх фолк-рок-музыкантаў з гурта «ДримбадаДзига». Многія беларускія слухачы ведаюць хіты ўкраінскіх братоў і заспявалі іх разам з вакалісткай «ДримбадаДзига», артыстычнай і пластычнай Вольгай Траян. А гэта такія кампазіцыі, як «Паравая машына», «Муха», «Каламыйка», «Біла мяне маці»...

Эстонскі этна-гурт «Trad Attack!» — адзін з самых тытулаваных у гэтай балтыйскай краіне. На ESTONIAN MUSIC AWARDS 2014 гурт, іх альбом і песня былі названыя лепшымі. Аснова гучання «Trad Attack!» — сінтэз народных мелодый, зайграных на эстонскай bagpipe (ці, па-нашаму, дудзе), варгане і рок-рыфамі акустычнай дванаццаціструннай гітары. Трэба адзначыць уражваючае выканаўчае майстэрства эстонскіх музыкантаў (такім яно было нават пры СССР) і асабліва Сандры Сілома, якая ўразіла беларусаў сваім зорна чыстым выкананнем на эстонскай дудзе, варгане і тэнар-саксафоне.

Завяршыў вечаровы канцэрт гурт «Znich», які выступаў на фэсце ў абноўленым складзе. Старыя хіты і новыя кампазіцыі харызматычнага Алеся Таболіча і яго каманды сталі добрай, пазітыўнай кодай для сёлетняй «Камяніцы».

Фэстываль скончыўся, калі сонца ўжо зайшло за далагляд. Але нават у цемрадзі можна было ўбачыць тое, колькі дзяцей, моладзі і людзей старэйшага веку ўпадабалі беларускую вышыванку, старажытныя нацыянальныя карункі і абярэгі. Бадай, упершыню гра-

мадскі трэнд на нацыянальныя рысы ў вопратцы падтрыманы народнымі майстрамі і гандлярамі, якія ў патрэбны час змаглі прапанаваць ахвоным вышыванкі, вышымайкі і шмат іншага фэстывальнага мерчу ў нацыянальным стылі. Добры знак!

Танцавальная віхура на «Камяніцы»

На дудзе грае Вячаслаў Касулін

Сандра — зорка эстонскага фолк-рока

Любімыцы публікі — «Стары Ольса»

Дзіцячая пляцоўка для будучых мастакоў

